

IQTISODIYOT&TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

№1

ISSN: 2992-8982

<https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz/>

2026

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Bosh muharrir:

Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich

Elektron nashr. 2026-yil, yanvar.

Bosh muharrir o'rinbosari:

Karimov Norboy G'aniyevich

Muharrir:

Qurbonov Sherzod Ismatillayevich

Tahrir hay'ati:

Salimov Oqil Umrzoqovich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Abduraxmanov Kalandar Xodjayevich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Rae Kvon Chung, Janubiy Koreya, TDIU faxriy professori, "Nobel" mukofoti laureati
Osman Mesten, Turkiya parlamenti a'zosi, Turkiya – O'zbekiston do'stlik jamiyati rahbari
Axmedov Durbek Kudratillayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Sayfullo Normatovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Kalonov Muxiddin Baxritdinovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Siddiqova Sadoqat G'afforovna, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Xudoyqulov Sadirdin Karimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Maxmudov Nosir, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Samadov Asqarjon Nishonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, professor
Slizovskiy Dimitriy Yegorovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Ikrom Akramovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Eshtayev Alisher Abdug'aniyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xajiyev Baxtiyor Dushaboyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Hakimov Nazar Hakimovich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Musayeva Shoiraz Azimovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), professor
Ali Konak (Ali Ko'nak), iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor (Turkiya)
Cham Tat Huei, falsafa fanlari doktori (PhD), professor (Malayziya)
Foziljonov Ibrohimjon Sotvoldixo'ja o'g'li, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dots.
Utayev Uktam Choriyevich, O'z.Respub. Bosh prokuraturasi boshqarma boshlig'i o'rinbosari
Ochilov Farkhod, O'zbekiston Respublikasi Bosh prokuraturasi IJQKD boshlig'i
Buzrukxonov Sarvarxon Munavvarxonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Axmedov Javohir Jamolovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), katta o'qituvchi
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), v.b. dots.
Djudi Smetana, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Krissi Lyuis, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Glazova Marina Viktorovna, Iqtisodiyot fanlari doktori (Moskva)
Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Sevil Piriyeva Karaman, falsafa fanlari doktori (PhD) (Turkiya)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon o'g'li, TDIU ITI departamenti rahbari
Ochilov Bobur Baxtiyor o'g'li, TDIU katta o'qituvchisi
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent.
Abdukarimova Dinara Rustamxanovna, bank-moliya akademiyasi professori, DSc., professor.
Ikramov Murod Akramovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Nazarova Ra'no Rustamovna, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Editorial board:

Salimov Okil Umrzokovich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Abdurakhmanov Kalandar Khodjayevich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Sharipov Kongirathbay Avezimbetovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Rae Kwon Chung, South Korea, Honorary Professor at TSUE, Nobel Prize Laureate
Osman Mesten, Member of the Turkish Parliament, Head of the Turkey–Uzbekistan Friendship Society
Akhmedov Durbek Kudratillayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Sayfullo Normatovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Abdurakhmanova Gulnora Kalandarovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Kalonov Mukhiddin Bakhriddinovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Siddikova Sadokat Gafforovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogical Sciences
Khudoykulov Sadirdin Karimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Makhmudov Nosir, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Samadov Askarjon Nishonovich, Candidate of Economic Sciences, Professor
Slizovskiy Dmitriy Yegorovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Ikrom Akramovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Eshtayev Alisher Abduganiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khajiyev Bakhtiyor Dushaboyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khakimov Nazar Khakimovich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Musayeva Shoirazimovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Professor
Ali Konak, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor (Turkey)
Cham Tat Huei, Doctor of Philosophy (PhD), Professor (Malaysia)
Foziljonov Ibrokhimjon Sotvoldikhoja ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Utayev Uktam Choriyeich, Deputy Head of Department, Prosecutor General's Office of Uzbekistan
Ochilov Farkhod, Head of DCEC, Prosecutor General's Office of Uzbekistan
Buzrukkhonov Sarvarkhon Munavvarkhonovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Akhmedov Javokhir Jamolovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences
Tokhirov Jaloliddin Ochil ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Technical Sciences, Senior Lecturer
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Acting Associate Professor
Judi Smetana, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Chrissy Lewis, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Glazova Marina Victorovna, Doctor of Sciences in Economics (Moscow)
Nosirova Nargiza Jamoliddin kizi, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Sevil Piriyea Karaman, Doctor of Philosophy (PhD) (Turkey)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon ugli, Head of the Department of Scientific Research and Innovations, TSUE
Ochilov Bobur Bakhtiyor ugli, Senior lecturer at TSUI
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor.
Abdukarimova Dinara Rustamkhanovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Ikramov Murod Akramovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Nazarova Ra'no Rustamovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor

Ekspertlar kengashi:

Berkinov Bazarbay, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Po'latov Baxtiyor Alimovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Aliyev Bekdavlat Aliyevich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xalikov Suyun Ravshanovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Rustamov Ilhomiddin, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Hakimov Ziyodulla Ahmadovich, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Kamilova Iroda Xusniddinovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
G'afurov Doniyor Orifovich, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Fayziyev Oybek Raximovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Xamidova Faridaxon Abdulkarim qizi, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Yaxshiboyeva Laylo Abdisattorovna, katta o'qituvchi
Babayeva Zuhra Yuldashevna, mustaqil tadqiqotchi
Komilova Nilufar Karshiboyevna, Geografiya fanlari doktori, professori
Umirzoqov Ja'sur Artiqboy o'g'li, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent
Zebo Kuldasheva, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent

Board of Experts:

Berkinov Bazarbay, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Pulatov Bakhtiyor Alimovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Aliyev Bekdavlat Aliyevich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khalikov Suyun Ravshanovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Rustamov Ilhomiddin, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Khakimov Ziyodulla Akhmadovich, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Kamilova Iroda Xusniddinovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics
Gafurov Doniyor Orifovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogy
Fayziyev Oybek Raximovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Tukhtabayev Jamshid Sharafetdinovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Khamidova Faridaxon Abdulkarimovna, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Yakhshiboyeva Laylo Abdisattorovna, Senior Lecturer
Babayeva Zuhra Yuldashevna, Independent Researcher
Komilova Nilufar Karshiboyevna, Doctor of Geographical Sciences, Professor
Umirzokov Jasur Artiqboy ugli, Doctor of Economic Sciences (DSc), Associate Professor
Zebo Kuldasheva, Doctor of Economic Sciences (DSc), Associate Professor

- 08.00.01 Iqtisodiyot nazariyasi
- 08.00.02 Makroiqtisodiyot
- 08.00.03 Sanoat iqtisodiyoti
- 08.00.04 Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
- 08.00.05 Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
- 08.00.06 Ekonometrika va statistika
- 08.00.07 Moliya, pul muomalasi va kredit
- 08.00.08 Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
- 08.00.09 Jahon iqtisodiyoti
- 08.00.10 Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
- 08.00.11 Marketing
- 08.00.12 Mintaqaviy iqtisodiyot
- 08.00.13 Menejment
- 08.00.14 Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
- 08.00.15 Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
- 08.00.16 Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
- 08.00.17 Turizm va mehmonxona faoliyati

Muassis: "Ma'rifat-print-media" MChJ

Hamkorlarimiz: Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti, O'zR Tabiat resurslari vazirligi, O'zR Bosh prokuraturasi huzuridagi IJQK departamenti.

Jurnalning ilmiyligi:

“Yashil” iqtisodiyot va taraqqiyot” jurnali

O'zbekiston Respublikasi
Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar
vazirligi huzuridagi Oliy
attestatsiya komissiyasi
rayosatining
2023-yil 1-apreldagi
336/3-sonli qarori bilan
ro'yxatdan o'tkazilgan.

MUNDARIJA

INSON KAPITALINING O'ZIGA XOS XUSUSIYATLARI.....	52
Dilnoza Ruziqulova Xoliqovna	
MAHALLIY BUDJET DAROMADLAR BAZASINI BAHOLASH SAMARADORLIGINI TAKOMILLASHTIRISH.....	56
Isoqov Zafarjon Zokirjonovich	
INNOVATSION IQTISODIYOTDA AYOLLAR TADBIRKORLIGINI RIVOJLANTIRISH BO'YICHA XALQARO TAJRIBA	60
Maksumova Umidaxon Sadikjonovna	
ОЛИГОПОЛИЯ И ТЕОРИЯ ИГР	64
Камилова Наргиза Абдукаххоровна, Наимов Самандар Раджабович	
ЦИФРОВЫЕ ИНВЕСТИЦИИ НА ЖЕЛЕЗНОДОРОЖНОМ ТРАНСПОРТЕ: НОВАЯ ЭРА ЭФФЕКТИВНОСТИ	67
Каракулов Фарход Зайпудинович	
MEVA-SABZAVOTCHILIK MAHSULOTLARINING EKSPORT SALOHİYATINI BOSHQARISH SAMARADORLIGINING INNOVATSION YECHIMLARI	72
Ergashev Jamshid Axmadaliyevich	
MOLIYAVIY AKTIVLARNING IQTISODIY MOHIYATI VA TIJORAT BANKLARIDA ULARNING SIFAT MEZONLARINI SHAKLLANTIRISHNING NAZARIY ASOSLARI	77
Iskandarova Munisa Hasan qizi	
MOLIYAVIY RISKLARNI BOSHQARISHDA SUN'IY INTELLEKTNI QO'LLASH IMKONIYATLARI	82
Xojiyev Jaxongir Dushabayevich, To'xtayev Kamol Po'latovich	
MARKETING VA BOZOR IQTISODIYOTI SHAROITIDA TAYYOR KIYIMLARNING RAQOBATBARDOSHLIGINI OSHIRISH YO'LLARI	87
Bababekova Gulchexra Baxtiyarovna	
NAMANGAN VILOYATI QURILISH MATERIALLARI SANOATIDA MODERNIZATSIYA JARAYONLARIGA TA'SIR ETUVCHI OMILLAR VA ULARNING IQTISODIY AHAMIYATI	93
Odilova Malika Abdushukur qizi	
TURIZMNI RIVOJLANTIRISHDA ZAMONAVIY TEXNOLOGIYALARDAN FOYDALANISHNI TAKOMILLASHTIRISH.....	98
Toshtemirov Xojjakbar Qahramon o'g'li	
ТУРИЗМ КАК ФАКТОР УСТОЙЧИВОГО РАЗВИТИЯ СТРАНЫ	103
Артикова Шохида Ильясовна	
MINTAQALARDA OZIQ-OVQAT SANOATI KORXONALARI INNOVATSION SALOHİYATINI BOSHQARISH METODOLOGIYASINI JORIY ETISHNING IQTISODIY SAMARADORLIGI.....	107
Dadamirzayev Muzaffar Xabibullayevich	
THEORETICAL ASPECTS OF SERVICES IN THE CONTEXT OF UZBEKISTAN'S ECONOMIC TRANSFORMATION	114
Umiddjon Normurodov, Qodirov Yusufbek Suyunbek ugli	
РАЗВИТИЕ ПРЕДПРИЯТИЙ ОБУВНОЙ ПРОМЫШЛЕННОСТИ В УСЛОВИЯХ ФОРМИРОВАНИЯ МАРКЕТИНГОВЫХ ИННОВАЦИЙ	120
Расулов Нозимжон Набиджонович	
QISHLOQ XO'JALIGI SOHASIDA ZAMONAVIY TEXNOLOGIYALARNING JORIY QILINISHI VA UNI OZIQ-OVQAT XAVFSIZLIGINI TA'MINLASHDAGI AHAMIYATI.....	125
Saburov Jumanazar Saliyevich	
KAMBAG'ALLIKNI QISQARTIRISHNING IQTISODIY O'SISHGA TA'SIRI VA ICHKI BOZORNI KENGAYTIRISH IMKONIYATLARI	129
Mayliyeva Sadoqat Safayozovna	
ЭКОНОМИЧЕСКОЕ ЗНАЧЕНИЕ ТРАНСПОРТНОЙ ИНФРАСТРУКТУРЫ В УСТОЙЧИВОМ РАЗВИТИИ УЗБЕКИСТАНА.....	134
Убайдуллаев Худоёр Бахтиёр угли	

MINTAQANI BARQAROR RIVOJLANTIRISHDA PAXTA-TO'QIMACHILIK KLASSTERLARI SALOHIYATIDAN SAMARALI FOYDALANISHNING XORIJ TAJRIBASI	141
Xayitov Rustam Burxonovich	
BARQAROR MOLIYALASHTIRISH KONSEPSIYASIGA MUVOFIQ "YASHIL" INVESTITSIYALARNI RIVOJLANTIRISH.....	146
Abduraxmonov Alimardon Sodiq o'g'li	
BANK XIZMATLARI SAMARADORLIGINI OSHIRISHDA RAQAMLI MARKETINGDAN FOYDALANISH.....	151
Dushamov Maxmudjon Maksudbekovich	
HUDUDLARDA TURIZMNI RIVOJLANTIRISHNING AHAMIYATI VA ISTIQBOLLARI	159
Ibodova Dilsora Ibodovna	
INVESTITION PORTFELLARNI SHAKLLANTIRISH, BAHOLASH VA BOSHQARISH.....	165
Baymanova Mavlyuda Djurayevna, Abdullaeva Shohista	
KICHIK XIZMATLAR FAOLIYATINI RASMIYLASHTIRISH ORQALI AHOLI BANDLIGI KO'RSATKICHLARINI OSHIRISH.....	170
Xalimbetov Farxad Bagibekovich	
MONOPOLIYAGA QARSHI BOSHQARUV TIZIMINI RIVOJLANTIRISH: XORIJIY TAJRIBA VA MILLIY YONDASHUVLAR.....	173
Akbarov Jasur Ikromjon o'g'li	
СТАТИСТИЧЕСКАЯ ОЦЕНКА ДИНАМИКИ И СЕЗОННОСТИ ДОХОДОВ НАСЕЛЕНИЯ РЕСПУБЛИКИ УЗБЕКИСТАН	179
Салиходжаева Умида Абдуакбар кизи	
SUN'IY INTELLEKT ASOSIDAGI TALABNI PROGNOZLASHNING CHAKANA MARKETING INNOVATSIYASINI TAKOMILLASHTIRISHDAGI ROLI	186
Ostonaqulova Gulsaraxon Muhammadyoqub qizi	
TEMIR YO'L YO'LOVCHI TASHISH KORXONALARI IQTISODIY SAMARADORLIGINI OSHIRISH MODELLARI	200
Eshboyev Ulug'bek Farxodovich	
AKSIYADORLIK JAMIYATLARIDA MOLIYAVIY HISOBOT VA AUDIT METOLOGIYASINI TAKOMILASHTIRISH	205
Zufarova Zilola Raxim qizi	
TIJORAT BANKLARI TOMONIDAN RISKLARNI BOSHQARISH MEXANIZMIGA TA'SIR QILUVCHI OMILLARNING EKONOMETRIK TAHLILLARI	216
Rahmonqulov Temirbek Eshmamatovich	
MULKIY SOLIQLARNING MAHALLIY BUDJET DAROMADLARINI SHAKLLANTIRISHDAGI TA'SIRINI BAHOLASH.....	222
Aliyarov Olim Abdug'aparovich	
AVTOMOBIL SANOATIDA MAHSULOT BILAN BOG'LIQ XIZMATLAR TASNIFI	231
Saidov Dilshodbek Razzakovich	
UY-JOY FONDINI SAMARALI TASHKIL QILISH VA TAKOMILLASHTIRISHNING XORIJIY TAJRIBALARI.....	236
Otajonov Tohirjon Xo'janazar o'g'li	
TURIZMNI IQTISODIYOTDA TO'G'RIDAN TO'G'RI TA'SIRINI STATISTIK TADQIQOTI.....	241
Jumanova Zilola Tuychiyevna	
RIVOJLANGAN DAVLATLAR BANK EKOTIZIMLARI VA O'ZBEKISTON BANK EKOTIZIMLARINING RIVOJLANISHI VA QIYOSIY TAHLILI	248
X.R. Aliyev	
O'ZBEKISTON OLIY TA'LIM TIZIMI UCHUN DAVLAT-XUSUSIY SHERIKLIGI ASOSIDA BOSHQARUV METODOLOGIYASINI TAKOMILLASHTIRISH YO'NALISHLARI	254
Abdullayev Javohir Abdumalik o'g'li	
OROL BO'YI MINTAQASIDA XIZMAT KO'RSATISH SOHASINI INNOVATSION BOSHQARISHNING TASHKILIY-IQTISODIY MEXANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH.....	259
Umarova Xusnora Dilmurod qizi	

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA ISHCHI KUCHIDAN SAMARALI FOYDALANISH ISTIQBOLLARI	264
Xolmurotov Salimbek Eshbekovich	
INNOVATSION KLASSTERLARNI TASHKIL ETISH VA RIVOJLANTIRISHNING MOLIYAVIY MEXANIZMI	269
Quliyev Begimqul Melikovich	
ВОПРОСЫ ПОВЫШЕНИЯ ЭФФЕКТИВНОСТИ УПРАВЛЕНИЯ ИННОВАЦИОННЫМИ ПРОЦЕССАМИ В КОММЕРЧЕСКИХ БАНКАХ	276
Ахмедов Самандар Сайфуллоевич	
АГРОЭКОТУРИЗМ КАК НАПРАВЛЕНИЕ ДИВЕРСИФИКАЦИИ ЭКОНОМИКИ СЕЛЬСКИХ ТЕРРИТОРИЙ УЗБЕКИСТАНА	281
Хайдаров Ойбек Зоирович	
THE IMPACT OF DIGITALIZATION ON SERVICE QUALITY AND CUSTOMER SATISFACTION IN THE HOUSEHOLD SERVICE SECTOR: EMPIRICAL EVIDENCE FROM SAMARKAND REGION	287
Pardayev Sherzod Xolmurodovich, Yuldosheva Zulfizar Sayfullayevna	
DEVELOPMENT OF INTERACTIVE MODELING METHODS FOR THE SYNTHESIS OF INTELLIGENT CONTROL SYSTEMS FOR TECHNICAL OBJECTS IN THE DIGITAL ECONOMY	293
Mamutova Aygul Kalmurzaevna	
TIJORAT BANKLARIDA INVESTITSIYA LOYIHALARINI MOLIYALASHTIRISHDA RISKLARNI BOSHQARISH MASALALARI	298
Abdurazakova Nasiba Sultanovna	
YANGI O'ZBEKISTON SHAROITIDA SOLIQ MA'MURIYATCHILIGI TRANSFORMATSIYASI VA UNING MOLIYAVIY XAVFSIZLIKKA TA'SIRI	303
Tashmuxeimova Yayra Atxamovna	
ZAMONAVIY AXBOROT TIZIMLARI ORQALI SOLIQ QARZDORLIGINI UNDIRISH MEXANIZMINI TAKOMILLASHTIRISH XORIJIY DAVLATLAR TAJRIBASI ASOSIDA TAHLIL	308
Maxmadustov Jalol Maxmadustovich	
TA'LIM MIGRATSIYASI VA INTEGRATSIYA KO'RSATKICHLARINI STATISTIK TAHLILI: YEVROPA ITTIFOQI (SIRIUS) TAJRIBASI VA O'ZBEKISTON AMALIYOTI	314
Abdullayeva Gulhayot Shuhratovna	
HUDUDIIY SANOAT KORXONALARI FAOLIYATINI KO'P OMILLI STATISTIK TAHLIL ETISHDAGI ILG'OR XORIJIY TAJRIBALAR VA ULARDAN FOYDALANISH YO'LLARI	319
Tag'oyev Feruz Yorqulovich	
RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR ORQALI HUDUDIIY INVESTITSIYA MUHITINI TAKOMILLASHTIRISH: QASHQADARYO VILOYATI MISOLIDA TAHLIL VA TAVSIYALAR	326
Egamberdiev Abbasxon Sherali o'g'li	
KICHIK BIZNESDA INNOVATSION FAOLIYATNI TASHKIL ETISH VA RAG'BATLANTIRISH MEXANIZMLARI	331
Nurullayev Baxrom Botirovich	
YASHIL IQTISODIYOTGA O'TISHDA RIVOJLANGAN MAMLAKATLAR TAJRIBASIDAN FOYDALANISH	337
Ne'matova Mavsuma	
ZAMONAVIY IQTISODIYOTDA ISLOMIY MOLIYA VA NOBANK KREDIT TASHKILOTLARIDA STRATEGIK BOSHQARUVNING NAZARIY ASOSLARI	341
Galatov Abbas Alibekovich, Xalilov Nurullo Xamidillayevich	
IQTISODIY FAOLLIKNI OSHIRISHGA QARATILGAN DAVLAT FISKAL SIYOSATI HOLATI TAHLILI	346
Xudayberginova Nigora Turgunbayevna	
MEHNATGA HAQ TO'LASHTIRISH MOHIYATI VA ULARNI HISOBGA OLIHNING ASOSIY VAZIFALARI	356
Anvar Raximov Maxmarasulovich	
"CRADLE TO CRADLE" VA "CRADLE TO GRAVE" KONSEPSIYALARINING UMUMIY VA XUSUSIY JIHATLARI	360
Sodikov Zokir Rustamovich	
MINTAQADA PARRANDACHILIK SANOATINING SHAKLLANISHI VA RIVOJLANISH BOSQICHLARI	366
Qarshiyev Obidjon Egamberdievich	

AKSIYADORLIK JAMIYATLARINING BARQAROR RIVOJLANISH STRATEGIYALARI VA MINTAQA IQTISODIYOTIGA TA'SIRI: KEYNESIAN YONDASHUV NUQTAI NAZARIDAN.....	370
Shermatov G'ofurjon G'ulamovich	
QURILISH KORXONALARIDA INQIROZGA QARSHI BOSHQARUVNING O'ZIGA XOS XUSUSIYATLARI (ROSSIYA TAJRIBASI)	377
O'rinboyev Doniyorjon Baxtiyorjon o'g'li	
RIVOJLANGAN MAMLAKATLARDA YASHIL XIZMATLAR SEKTORINING TRANSFORMATSIYASI.....	385
Aliqulova Laylo Ziyadin qizi	
VIRTUAL TA'LIM MUHITI ORQALI TALABALARNING MULOQOT KO'NIKMALARINI SHAKLLANTIRISH OMILLARI.....	390
Bozorova Muazzam Hamid qizi, Hakimova Mushtariybonu Hamid qizi	
MINTAQA IQTISODIYOTIDA TRANSPORT INFRATUZILMASINI TAKOMILLASHTIRISH KO'RSATKICHLARINI EKONOMETRIK MODELLASHTIRISH VA PROGNOZLASHTIRISH	395
Qo'ziyboyev Umarbek Ulug'bekovich	
ОЦЕНКА СТОИМОСТИ И РИСКОВ ПРЯМЫХ ИНОСТРАННЫХ ИНВЕСТИЦИЙ (FDI)	400
Бахтиярова Дильноза Мадминджановна	
XIZMAT KO'RSATISH TARMOQLARIDA RAQAMLI TRANSFORMATSIYA VA MONOPOLIYAGA QARSHI NAZORATNING AHAMIYATI.....	407
Bekbutayev Nodirjon Fayzullayevich	
O'ZBEKISTONDA INTEGRATSIYALASHGAN YASHIL MOLİYALASHTIRISH ARHITEKTURASI: KONSEPTUAL MODEL VA AMALIY TAKLIFLAR.....	412
Quliyev Ulug'bek Mirzayevich	
BANK TIZIMI FAOLIYATI MISOLIDA MOLİYAVIY ISLOHOTLAR SHAROITIDA KORXONALAR LIKVIDLIGINI OSHIRISH MASALALARI.....	419
Iminova Nurjahan Qodirjon qizi, Karimov Sardorbek Shuxratjon o'g'li	
BOJXONA HUDUDIDA QAYTA ISHLASH BOJXONA REJIMINING SANOAT RIVOJI VA EKSPORT SALOHİYATINI OSHIRISHDAGI O'RNI	423
Baxtiyor Abduganiyev, Nodira Saidbaxromova	
СТРАТЕГИЧЕСКАЯ РОЛЬ ИНОСТРАННЫХ ИНВЕСТИЦИЙ В СТАНОВЛЕНИИ ИННОВАЦИОННОЙ ЭКОНОМИКИ И ОБЕСПЕЧЕНИИ УСТОЙЧИВОГО РАЗВИТИЯ ПРОМЫШЛЕННЫХ ПРЕДПРИЯТИЙ	427
Li Kristina Alekseyevna, Элназарова Шарифа Исроиловна, Эшпулатов Достонбек Боходир огли	
TOVAR-XOMASHYO BIRJASIDA SAVDO TURLARINING SHAKLLANISHI VA ULARNING BOZOR SAMARADORLIGIGA TA'SIRI	432
Xudayberdiyev Kamoliddin Ustemirovich	
THE ROLE OF CORPORATE STRUCTURES IN THE DEVELOPMENT OF GLOBAL FINANCIAL RELATIONS.....	438
Kurbaniyazov Shakhzodbek Karimovich	
BANKLARNI MODERNIZATSIYA VA TRANSFORMATSIYA QILISH JARAYONIDA INVESTITSION KREDITLASH SAMARADORLIGINI TA'MINLASH VA UNI OSHIRISHNING ASOSIY YO'LLARI	442
Tuxsanov Eldor Dilmurod o'g'li	
KICHIK BIZNESDA RAQAMLI MARKETING: O'ZBEKISTON SHAROITIDA SAMARADORLIK VA INTEGRATSIYA MODELLARI	446
Kamilov Farxod Shamilevich	
TASHQI SAVDODA EKSPORTNING MAKROIQTISODIY AHAMIYATI	453
Abdivaliyev Shahzodbek Xayrullayevich, Mutalov Sultonbek Abduraim o'g'li, Baymanova Mavlyuda Djurayevna, Ubaydullayeva Gulchexra Erkabayevna, Aipova Iroda Ikramovna	
РАЗВИТИЕ АСПЕКТОВ МАРКЕТИНГА В СИСТЕМЕ УПРАВЛЕНИЯ СПОРТИВНЫХ ОРГАНИЗАЦИЙ.....	459
Юсупов Махамадамин, Закирова Умида Махамадаминовна	
LIZING OLUVCHI KORXONALARDA BUXGALTERIYA HISOBINI XALQARO STANDARTLAR ASOSIDA YURITILISHI	462
Sadritdinov Baxodir	

YASHIL IQTISODIYOT VA KICHIK BIZNES RIVOJLANISHINING NAZARIY-KONSEPTUAL ASOSLARI	467
Isroilov Dilshodbek Rustamovich	
TEKNOLOGIK RESURLARNI BOSHQARISHDA STRATEGIYALARDAN FOYDALANISH	474
Kazakov Olim Sabirovich	
OLIY TA'LIM EKSPORT XIZMATLARINING IQTISODIY AHAMIYATI HAMDA ZARURLIGI.....	479
Abdusattarova Dildora Bohodirovna	
SANOAT KORXONASIDA INNOVATSION JARAYONLAR SAMARADORLIGINI TAHLIL QILISHNING METODIK YONDASHUVLARI.....	485
Kurbanova Shaxnoza Yuldashbayevna	
ISHLAB CHIQARISH XARAJATLARI HISOBINI TAKOMILLASHTIRISH YO'NALISHLARI.....	491
Kafiyev Xojiakbar Xosilbek o'g'li	
BOSHQARUV HISOBINI TASHKIL QILISH YO'NALISHLARI.....	496
Xolmatov Otabek Oybek o'g'li	
INSON KAPITALIGA INVESTITSİYALAR.....	499
Sheraliyeva Saida Azatovna	
TURIZM INFRATUZILMASINI RIVOJLANTIRISH VA IQTISODIY MEKANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISHDA KLASTER USULLARINI QO'LLASH.....	504
Mizrob Maxmudovich Tashov	
МЕТОДОЛОГИЧЕСКИЕ ПОДХОДЫ К ОЦЕНКЕ СТОИМОСТИ КОМПАНИИ В ПРОЦЕССАХ СЛИЯНИЙ И ПОГЛОЩЕНИЙ.....	514
Ли Илларион Георгиевич	
ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГИЧЕСКИЕ АСПЕКТЫ ВИДОВ ЭКОЛОГИЧЕСКОГО ТУРИЗМА УЗБЕКИСТАНА.....	519
Ахмедходжаев Равшан Темурович	
УСТОЙЧИВОЕ И ЦИФРОВОЕ РАЗВИТИЕ РЕГИОНАЛЬНОГО ТУРИЗМА: ЭВОЛЮЦИЯ ТЕОРЕТИЧЕСКИХ ПОДХОДОВ И МЕТОДОЛОГИЧЕСКИЕ ОСНОВАНИЯ	525
Усманова Азиза Баходировна	
O'ZBEKISTONDA TURIZMNI INNOVATSION ASOSDA RIVOJLANTIRISHNING AHAMIYATI VA ZARURIYATI.....	529
Temurbek Olimovich Mamayunusov	
КОМПЛЕКСНОЕ УЧЁТНО-АНАЛИТИЧЕСКОЕ СОПРОВОЖДЕНИЕ ПРОЦЕССОВ УПРАВЛЕНИЯ ДЕНЕЖНЫМИ ПОТОКАМИ ПРЕДПРИЯТИЯ.....	536
Эркинбаев Якуббой Хушнуд угли	
ISLOMIY MOLIYA INSTRUMENTLARINING DAVLAT QARZ BARQARORLIGINI TA'MINLASH VA QARZ SIYOSATINI TAKOMILLASHTIRISH INSTITUTSIONAL VA AMALIY QO'LLANISH IMKONIYATLARINI KENGAYTIRISH	541
Raxmatov Hamid Hasan o'g'li, Akramov Azizjon Kabirovich	
O'ZBEKISTON SUG'URTA SEKTORIDA INSTITUTSIONAL VA INVESTITSION OMILLARNING MOLIYAVIY BARQARORLIKKA QO'SHMA TA'SIRI.....	549
Fayziyev Oybek Raximovich	
INSTITUTIONALIZATION OF PUBLIC ADMINISTRATION EFFECTIVENESS: A COMPARATIVE ANALYSIS OF OECD COUNTRIES' EXPERIENCE IN GOVERNANCE FOR PUBLIC ADMINISTRATION REFORM.....	556
Sarvar Saidov Khairulloyevich	
O'ZBEKISTONDA INNOVATSION TADBIRKORLIKNI QO'LLAB-QUVVATLASHNING USTUVOR YO'NALISHLARI	562
Zaynutdinova Umida Djalalovna, Miraxmedova Maftuna Ibragimovna	
SAMARQAND VILOYATIDA TURIZMNI RIVOJLANTIRISHDA INSON KAPITALINING ROLI.....	568
Gulnora Mardievna Shadieva, Avazova Charos	
ПРАКТИЧЕСКИЕ АСПЕКТЫ ФОРМИРОВАНИЯ ДОХОДОВ РАБОТНИКОВ ВУЗОВ В УСЛОВИЯХ ТРАНСФОРМАЦИИ СФЕРЫ УСЛУГ	572
Шадиева Гулнора Мардиевна, Рустамова Фируза	

KICHIK BIZNES KORXONALARIDA INNOVATSION FAOLIYATNI BOSHQARISH.....	578
Eminchayev Baxodir Sadikovich	
MINTAQA IQTISODIY XAVFSIZLIGINI TA'MINLASHDA BARQAROR RIVOJLANISH OMILLARINING NAZARIY TAHLILI.....	583
Tuyev Abdurahmon Yusubovich	
AKTIVLAR SIFATIGA TA'SIR ETUVCHI MAKROIQTISODIY VA INSTITUTSIONAL OMILLARNING TAHLILI.....	587
Rasulov Muxammad Bobur Fazliddin o'g'li	
TIJORAT BANKLARINING MUAMMOLI KREDITLARI (NPL) KO'RSATKICHI ORQALI BANK TIZIMI BARQARORLIGINI BAHOLASH.....	594
Xanmuratov Roushenbek Xalmuxammetovich, Vaxabov A.V.	
AKSIYADORLAR BILAN MANFAATLI MUNOSABATLAR TIZIMINI TAKOMILLASHTIRISHDA AKSIYADORLAR VA ULARNING HUQUQLARINI TA'MINLASH.....	600
Raimov Farrux Avazjon o'g'li	
СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ МЕХАНИЗМОВ ПРИВЛЕЧЕНИЯ ИНВЕСТИЦИЙ В РАЗВИТИЕ ЭКОНОМИКИ СТРАНЫ В ТУРИСТИЧЕСКОЙ ОТРАСЛИ.....	605
Мирпулатова Луиза Мансуровна, Абдумажидов Шахзод Шерзод угли	
O'ZBEKISTONDA KICHIK BIZNESNING YAIMDAGI ULUSHI VA UNING IQTISODIY BARQARORLIKKA TA'SIRI.....	610
Bo'stonova Nilufar Abdusmatovna	
MAISHIY XIZMATLAR SOHASIDA INNOVATSION KLASSTER MODELINI JORIY ETISHNING USTUVOR YO'NALISHLARI.....	615
Normurodova Zebo Eshmaxmatovna	
SURXONDARYO VILOYATI ISHLAB CHIQARISH SANOAT KORXONALARI RAQOBATBARDOSHLIGI KO'RSATKICHLARINING STATISTIK TADQIQOTI.....	619
Buriyev Ubaydulla Bozor o'g'li	
MAMLAKATIMIZDA SOLIQ MA'MURCHILIGINI TAKOMILLASHTIRISH MASALALARI VA ULARNI YECHIMLAR.....	623
Normurzayev Umid Xolmurzayevich	
YASHIL IQTISODIYOT RIVOJLANISHINING ASOSIY OMILLARI VA ULARNI BOSHQARISH MASALALARI.....	630
Yuldasheva Nazokat Muzaffar qizi	
AXBOROT MAHSULOTLARI BIZNESINING BARQAROR RIVOJLANISH MEXANIZMI: MONITORING VA BAHOLASH TIZIMI.....	635
Abdullayev Abdulla Fayzulla o'g'li	
O'ZBEKISTONDA BANK TIZIMINI RAQAMLASHTIRISH TENDENSIYALARI VA MUAMMOLARI.....	640
Raxmanova Iroda Xasilovna	
O'ZBEKISTON TIJORAT BANKLARINI TRANSFORMATSIYA QILISH VA RAQAMLASHTIRISH: MUAMMOLAR VA STRATEGIK YO'NALISHLAR.....	645
Turgunov Abror Kadirovich	
RAQAMLI IQTISODIYOT DAVRIDA BANK XIZMATLARI VA MOLIVAVIY TEXNOLOGIYALARNING TARAQQIYOTI.....	650
Muminova Marguba Mamirkulovna	
XIZMAT KO'RSATISH SOHASIDA IQTISODIY SAMARADORLIGINI OSHIRISH YO'LLARI.....	655
Ulashev Xubbim Askarovich	
KADRLAR SIYOSATI VA DAVLAT XIZMATI SAMARADORLIGINI BAHOLASH HAMDA RIVOJLANTIRISHNING MILLIY MODELINI YARATISH.....	659
Turayev Laziz Shokirovich	
BALIQ YETISHTIRISHNING IQTISODIY SAMRADORLIGINI OSHIRISHDA INNOVATSION TEXNOLOGIYALARNING O'RNI VA AHAMIYATI.....	664
Bo'ltakov Sardor Oqbo'ta o'g'li	

QO'SHILGAN QIYMAT SOLIG'INI UNDIRISH JARAYONIDA SOLIQ TAFOVUTINI (VAT GAP) ANIQLASH VA BAHOLASH USULLARI: XALQARO TAJRIBA VA O'ZBEKISTON SHAROITIDA ADAPTIV YONDASHUV.....	670
Urazmatov Jonibek Musurmanovich	
HUDUDLAR SOLIQ SALOHİYATI: OMILLAR VA NATIJA.....	675
Baxtiyorov Umid Kaxramon o'g'li	
AN'ANAVIY HUNARMANDCHILIKNI RAQAMLI PLATFORMALAR ORQALI INNOVATSION TRANSFORMATSIYA QILISH MEXANIZMLARI.....	680
Ermetov A.I.	
TA'MINOT ZANJIRINI BOSHQARISHDA SUPPLY CHAIN CONTROL TOWER KONSEPSIYASIDAN FOYDALANISH AFZALLIKLARI.....	686
Yuldashev Abduxakim Abdukarimovich	
KICHIK TADBIRKORLIK SUBYEKTLARIDA AXBOROT RESURSLARINING BOSHQARUV MODEL VA UNING IQTISODIY SAMARADORLIKKA TA'SIRI.....	691
Yo'ldoshev Nodirbek Ne'matjon o'g'li	
DAVLAT FUQAROLIK XIZMATIGA MENTORLIK TIZIMINI TATBIQ QILISHNING METODOLOGIK ASOSLARI.....	696
Xurshida Maxmadaminova	
QO'SHILGAN QIYMAT SOLIG'INING HISOB-KITOB VA UNDIRISH TIZIMINI RIVOJLANTIRISHNING ILMIY-NAZARIY ASOSLARI.....	706
Jumanazarov Alisher Toshtemir o'g'li	
ПРАКТИКА ИСПОЛЬЗОВАНИЯ КЛЮЧЕВЫХ ПОКАЗАТЕЛЕЙ ЭФФЕКТИВНОСТИ В СИСТЕМЕ УПРАВЛЕНИЯ ГОСУДАРСТВЕННЫМИ ФИНАНСАМИ УЗБЕКИСТАНА.....	715
Наимов Шохрух Шарофиддинович	
KORPORATIV DIVIDEND SIYOSATINING YANGI JIHATLARINI O'RGANISH: RIVOJLANAYOTGAN MAMLAKAT MISOLIDA.....	723
Eshev Furqat A'zamovich	
RAQAMLI PLATFORMALAR ASOSIDA "AQLLI SHAHAR" BOSHQARUVINI TAKOMILLASHTIRISH: INSONGA YO'NALTIRILGAN YONDASHUV.....	730
Raximova Madina Shuxrat qizi	
HUDUDIY IQTISODIY TIZIMLARNI BOSHQARISHNING TASHKILIY TUZILMALARI.....	737
Umarov Oqil Omiljonovich	
MAMLAKATIMIZ TIJORAT BANKLARINING FOND BOZORIDAGI INVESTITSION FAOLLIGINI OSHIRISH YO'LLARI.....	742
Yuldashev Fozil Turapovich	
MAKROIQTISODIY MUVOZANATNI MODELLASHTIRISHDA MATEMATIK USULLARNING TATBIQI VA PROGNOZLASHTIRISH SAMARADORLIGI.....	749
Abdiraimov Abbos Xolmurodovich	
ФАКТОРЫ РАЗВИТИЯ ТОРГОВЫХ ОТНОШЕНИЙ МЕЖДУ УЗБЕКИСТАНОМ И ГОСУДАРСТВАМИ ЦЕНТРАЛЬНОЙ АЗИИ.....	756
Мирзамухамедова Шахзода Акмалжон кизи	
O'ZBEKISTONDA IQTISODIY TRANSFORMATSIYA SHAROITIDA STRATEGIK MENEJMENTNI RIVOJLANTIRISH.....	762
Ismadiyarov Alisher Abduraxmon o'g'li	
СПОСОБЫ ВЫРАЖЕНИЯ СОСТОЯНИЙ ЧЕЛОВЕКА ФРАЗЕОЛОГИЧЕСКИМИ ОБОРОТАМИ РУССКОГО ЯЗЫКА.....	766
Жумаев Шавкат ХХХ	
SUV XO'JALIGI SOHASIDA DASTURIY BUDJETLASHTIRISH BO'YICHA XORIJIY MAMLAKATLAR TAJRIBASI.....	769
Dilshod Pulatov, Dildora Mirzaeva	
МЕТОДЫ СБОРА И АНАЛИЗА ДАННЫХ ДЛЯ ОЦЕНКИ РЕЗУЛЬТАТИВНОСТИ ЦИФРОВЫХ ИНВЕСТИЦИЙ.....	776
Каракулов Фарход Зайпудинович	

НЕФОРМАЛЬНАЯ ЗАНЯТОСТЬ И ТЕНЕВАЯ СТОРОНА ЭКОНОМИКИ РЕСПУБЛИКИ УЗБЕКИСТАН: АНАЛИЗ СТРУКТУРНЫХ ВЫЗОВОВ И ГОСУДАРСТВЕННЫХ МЕР ПО ЛЕГАЛИЗАЦИИ	782
Салахутдинова Юлдуз Голибовна	
OLIY TA'LIM MUASSASALARINI MOLİYALASHTIRISH MODELLARI VA ULARNING XUSUSIYATLARI.....	787
Xalikov Akmal Xolboyevich	

OLIY TA'LIM MUASSASALARINI MOLIYALASHTIRISH MODELLARI VA ULARNING XUSUSIYATLARI

Xalikov Akmal Xolboyevich

O'zMU, Mustaqil izlanuvchisi

Annotatsiya. Oliy ta'lim muassasalarini moliyalashtirish tizimini takomillashtirish masalasi inson kapitalini rivojlantirish, ta'lim sifati va ilmiy salohiyatni oshirish nuqtayi nazaridan alohida ilmiy-amaliy ahamiyatga ega. Maqolada oliy ta'limni moliyalashtirishning nazariy asoslari tizimli ravishda tahlil qilinib, davlat budjeti, to'lov-kontrakt tushumlari, grantlar hamda xususiy sektor mablag'larining o'zaro nisbatidagi o'zgarishlar empirik ma'lumotlar asosida baholanadi.

Kalit so'zlar: oliy ta'lim muassasalari, moliyalashtirish mexanizmi, moliyaviy barqarorlik, natijaga asoslangan moliyalashtirish, moliyalashtirish manbalarini diversifikatsiyalash, davlat-xususiy sheriklik, inson kapitali.

Abstract. Improving the financing system of higher education institutions is of particular scientific and practical importance in the context of human capital development, enhancement of educational quality, and strengthening of scientific potential. The article provides a systematic analysis of the theoretical foundations of higher education financing and, based on empirical data, evaluates changes in the proportion of state budget allocations, tuition fee revenues, grants, and private sector funding.

Key words: higher education institutions, financing mechanism, financial stability, performance-based financing, diversification of financing sources, public-private partnership, human capital.

Аннотация. Вопрос совершенствования системы финансирования высших учебных заведений имеет особую научно-практическую значимость с точки зрения развития человеческого капитала, повышения качества образования и наращивания научного потенциала. В статье последовательно анализируются теоретические основы финансирования высшего образования, а также на основе эмпирических данных оцениваются изменения соотношения средств государственного бюджета, доходов от платно-контрактной формы обучения, грантов и ресурсов частного сектора.

Ключевые слова: высшие учебные заведения, механизм финансирования, финансовая устойчивость, финансирование, ориентированное на результат, диверсификация источников финансирования, государственно-частное партнёрство, человеческий капитал.

KIRISH

So'nggi yillarda global miqyosda oliy ta'lim tizimi mamlakatlarning innovatsion rivojlanishini jadallashtirish, inson kapitali sifatini oshirish hamda uzoq muddatli iqtisodiy barqarorlikni ta'minlashda muhim strategik omil sifatida e'tirof etilmoqda. Raqamli iqtisodiyotga o'tish jarayonlari, texnologik transformatsiya, mehnat bozorida tezkor tarkibiy o'zgarishlar hamda bilimga asoslangan iqtisodiyot sharoitida oliy ta'lim muassasalarining raqobatbardoshligi tobora ko'proq ularning moliyaviy barqarorligi va moliyalashtirish mexanizmlarining samaradorligiga bog'liq bo'lib bormoqda.

Shu jihatdan, oliy ta'lim muassasalarini moliyalashtirish tizimini takomillashtirish masalasi nafaqat ta'lim siyosatining muhim yo'nalishi, balki makroiqtisodiy rivojlanish strategiyalarining ustuvor tarkibiy qismi sifatida qaralmoqda. Amaliyot shuni ko'rsatmoqdaki, an'anaviy budjet asosida moliyalashtirish modeli ko'plab mamlakatlarda oliy ta'lim tizimining kengayishi, talabalar kontingentining ortishi, ta'lim sifati va ilmiy-tadqiqot faoliyatiga bo'lgan talablarning kuchayishi sharoitida o'z imkoniyatlarining chegaralanganligini namoyon etmoqda. Xususan, moliyaviy resurslarni asosan hajmiy ko'rsatkichlarga asoslangan holda taqsimlash oliy ta'lim muassasalari faoliyati natijadorligini yetarli darajada rag'batlantirish imkonini bermaydi.

Mazkur holatlar rivojlangan hamda rivojlanayotgan mamlakatlar tajribasida moliyalashtirishning yangi va innovatsion mexanizmlarini joriy etishga bo'lgan ehtiyojni kuchaytirdi. Natijada, oliy ta'lim tizimida natijaga asoslangan moliyalashtirish, grant va kontrakt tushumlarini diversifikatsiyalash, xususiy sektor bilan hamkorlikni

rivojlantirish, endowment fondlarini shakllantirish, ta'lim kreditlari hamda davlat-xususiy sheriklik mexanizmlarini keng qo'llash amaliyoti tobora ommalashib bormoqda.

O'zbekiston Respublikasida ham oliy ta'lim tizimini tubdan modernizatsiya qilish, uning moliyaviy mustaqilligini mustahkamlash va barqaror rivojlanishini ta'minlash yo'nalishida izchil islohotlar amalga oshirilmoqda. Jumladan, oliy ta'lim muassasalariga akademik va moliyaviy mustaqillik berilishi, davlat granti hamda to'lov-kontrakt mexanizmlarining takomillashtirilishi, ta'lim xizmatlari bozorining rivojlantirilishi, shuningdek, moliyalashtirishda samaradorlik ko'rsatkichlariga asoslangan yondashuvlarni joriy etish bo'yicha huquqiy va institutsional asoslar izchil shakllantirilmoqda. Shu bilan birga, mavjud tizimda moliyaviy resurslardan foydalanish samaradorligini oshirish, mablag'larni taqsimlashda shaffoflikni kuchaytirish, oliy ta'lim muassasalari faoliyati natijalarini moliyaviy rag'batlantirish hamda ularning moliyaviy barqarorligini ta'minlash masalalari doimiy takomillashtirishni talab etmoqda.

Ushbu sharoitda oliy ta'lim muassasalarini moliyalashtirish mexanizmlarini ilmiy-nazariy va amaliy jihatdan chuqur tahlil qilish, zamonaviy moliyalashtirish modellarini tizimli ravishda o'rganish hamda milliy xususiyatlarni inobatga olgan holda samarali moliyaviy mexanizmlarni taklif etish dolzarb ilmiy vazifalardan biri hisoblanadi. Ayniqsa, moliyalashtirish manbalarini diversifikatsiyalash, natijadorlik ko'rsatkichlariga asoslangan resurs taqsimoti, moliyaviy barqarorlik indikatorlarini shakllantirish va ularni boshqaruv qarorlariga integratsiya qilish masalalari alohida ilmiy-amaliy ahamiyat kasb etadi¹.

Oliy ta'lim muassasalarini moliyalashtirish masalasi iqtisodiy nazariyada davlatning inson kapitalini shakllantirishdagi roli bilan uzviy bog'liq holda o'rganiladi. Inson kapitali nazariyasiga ko'ra, ta'limga yo'naltirilgan investitsiyalar ishlab chiqarish omillari orasida eng yuqori ijtimoiy va iqtisodiy samara keltiruvchi yo'nalishlardan biri hisoblanadi. Ushbu yondashuvga muvofiq, oliy ta'lim tizimi orqali jamiyatda bilim, ko'nikma va innovatsion salohiyat shakllanib, ular uzoq muddatli iqtisodiy o'sishning muhim drayveriga aylanadi.

Davlat moliyasi nazariyasida oliy ta'limning iqtisodiy mohiyati uning aralash ne'mat xususiyati bilan izohlanadi. Musgrave² va Samuelson³ konsepsiyalariga ko'ra, oliy ta'lim bir vaqtning o'zida jamoat ne'mati (ijtimoiy barqarorlik, texnologik taraqqiyot, demokratik institutlarning rivoji) hamda xususiy ne'mat sifatida namoyon bo'ladi. Mazkur dual xarakter moliyalashtirish mexanizmlarining ko'p manbali, institutsional jihatdan murakkab va moslashuvchan bo'lishini talab etadi.

Shu nuqtayi nazardan, oliy ta'limni moliyalashtirish davlat xarajatlarining passiv elementi emas, balki iqtisodiy siyosatning faol va strategik instrumenti sifatida talqin qilinadi. Keynesian hamda endogen iqtisodiy o'sish nazariyalarida ta'lim sohasiga yo'naltirilgan davlat xarajatlarini oshirish iqtisodiy sikllarni yumshatish, mehnat unumdorligini yuksaltirish va texnologik yangilanishlarni jadallashtirishning muhim omili sifatida baholanadi⁴.

Ilmiy adabiyotlarda oliy ta'limni moliyalashtirish modellari tarixiy-evolyutsion yondashuv asosida tasniflanadi. Dastlabki bosqichda ustun bo'lgan an'anaviy budjetga asoslangan moliyalashtirish modeli davlat tomonidan resurslarni normativlar asosida taqsimlashga yo'naltirilgan. Bu model ta'lim tizimining kengayish bosqichida muhim rol o'ynagan bo'lsa-da, New Public Management konsepsiyasi doirasida keskin tanqid qilindi, chunki mazkur yondashuv samaradorlik, natijadorlik va innovatsion faoliyatni rag'batlantirish mexanizmlarini yetarli darajada ta'minlamaydi.

Shu asosda XX asr oxiridan boshlab natijaga asoslangan moliyalashtirish modeli shakllandi. Hood⁵, Pollitt va Bouckaert tomonidan ishlab chiqilgan davlat boshqaruvining yangi paradigmasiga muvofiq, budjet mablag'larini taqsimlashda kirish resurslaridan ko'ra chiqish natijalari ustuvor bo'lishi lozim. Ushbu modelda bitiruvchilar soni, ilmiy nashrlar, grantlar hajmi, bandlik darajasi kabi indikatorlar moliyalashtirish qarorlarining asosiy determinantiga aylanadi⁶.

Bundan tashqari, neoinstitutsional iqtisodiyot doirasida rivojlangan bozor mexanizmlariga asoslangan model oliy ta'limni kvazi-bozor muhitiga olib chiqishni nazarda tutadi. Bu yondashuvda kontrakt to'lovlari, ta'lim voucherlari, ta'lim kreditlari va xususiy sektor ishtiroki asosiy moliyaviy manbalar sifatida shakllanadi. Arrow va Stiglitz tomonidan ilgari surilgan axborot assimetriyasi nazariyasi nuqtayi nazaridan, mazkur model samaradorlikni oshirsa-da, ijtimoiy tenglik va ta'limga kirish imkoniyatlarini davlat tomonidan muvozanatlashni talab qiladi.

Oliy ta'lim muassasalarini moliyalashtirish samaradorligi tushunchasi iqtisodiy nazariyada ko'p o'lchovli kategoriya sifatida talqin qilinadi. Farrell va Debreu samaradorlik konsepsiyalariga asoslanib, oliy ta'limda samaradorlik resurslardan foydalanish bilan yakuniy ta'lim va ilmiy natijalar o'rtasidagi nisbat orqali aniqlanadi.

1 Schultz, T. W. (1961). Investment in human capital. The American Economic Review, 51(1), 1–17.

2 Musgrave, R. A., & Musgrave, P. B. (1989). Public finance in theory and practice. New York: McGraw-Hill.

3 Samuelson, P. A. (1954). The pure theory of public expenditure. Review of Economics and Statistics, 36(4), 387–389.

4 Arrow, K. J. (1962). The economic implications of learning by doing. The Review of Economic Studies, 29(3), 155–173.

5 Hood, C. (1991). A public management for all seasons? Public Administration, 69(1), 3–19.

6 Pollitt, C., & Bouckaert, G. (2017). Public management reform: A comparative analysis. Oxford: Oxford University Press.

Bunda faqat moliyaviy ko'rsatkichlar emas, balki ta'lim sifati, ilmiy salohiyat va ijtimoiy ta'sir ham inobatga olinadi.

Moliyaviy barqarorlik nazariy jihatdan OTMlarning uzoq muddatli moliyaviy majburiyatlarni bajarish qobiliyati, daromad manbalarining diversifikatsiyasi va tashqi moliyaviy xatarlar oldida chidamliligi bilan izohlanadi. OECD va Jahon banki tadqiqotlarida moliyaviy barqarorlik budjetga qaramlik darajasi, o'z daromadlar ulushi, grantlar va investitsiyalar hajmi orqali o'lchanishi asoslab berilgan⁷. Ushbu tushuncha moliyalashtirish mexanizmini takomillashtirishda markaziy kategoriya hisoblanadi.

Zamonaviy ilmiy adabiyotlar tahlili shuni ko'rsatadiki, oliy ta'limni moliyalashtirishda alohida modellarning mutlaq ustunligi mavjud emas. Shu bois, so'nggi yillarda integratsiyalashgan moliyalashtirish modeli konsepsiyasi shakllanmoqda. Ushbu yondashuv davlat budjeti, bozor mexanizmlari va natijadorlikka asoslangan rag'batlantirish elementlarini yagona institutsional mexanizm doirasida uyg'unlashtirishga asoslanadi.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Oliy ta'lim muassasalarini moliyalashtirish masalasi iqtisodiy nazariyada inson kapitalini rivojlantirish, davlat moliyasi va institutsional taraqqiyot bilan uzviy bog'liq holda o'rganiladi. Inson kapitali nazariyasiga ko'ra, ta'limga yo'naltirilgan investitsiyalar iqtisodiy o'sish va mehnat unumdorligini oshiruvchi strategik omil hisoblanadi hamda oliy ta'lim jamiyatda bilim va innovatsion salohiyatni shakllantiruvchi muhim resurs sifatida talqin qilinadi.

Davlat moliyasi nazariyasi doirasida oliy ta'lim jamoat va xususiy manfaatlar uyg'unligini ifodalovchi aralash ne'mat sifatida qaraladi. Shu bois, oliy ta'limni moliyalashtirish ko'p manbali va institutsional jihatdan murakkab mexanizmga ega bo'lishi zarurligi ilmiy jihatdan asoslanadi.

Ilmiy adabiyotlarda moliyalashtirish modellari tarixiy-evolyutsion yondashuv asosida tasniflanadi. An'anaviy budjetga asoslangan moliyalashtirish modeli dastlabki bosqichlarda muhim rol o'ynagan bo'lsa-da, samaradorlik va natijadorlikni rag'batlantirish imkoniyatlarining cheklanganligi bilan izohlanadi. Natijada, davlat boshqaruvidagi yangi yondashuvlar doirasida natijaga asoslangan moliyalashtirish modeli shakllandi.

Mazkur modelda moliyaviy resurslarni taqsimlashda ta'lim va ilmiy faoliyat natijalari, jumladan bitiruvchilar bandligi, ilmiy nashrlar va grantlar hajmi kabi ko'rsatkichlarga ustuvor ahamiyat beriladi. Shu bilan birga, neoinstitutsional iqtisodiyot doirasida bozor mexanizmlariga asoslangan moliyalashtirish modeli rivojlanib, to'lov-kontrakt tizimi, ta'lim kreditlari va xususiy sektor ishtirokining roli ortib bormoqda.

Zamonaviy tadqiqotlar tahlili oliy ta'limni moliyalashtirishda alohida modellarning mutlaq ustunligi mavjud emasligini ko'rsatadi. Shu sababli, so'nggi yillarda davlat budjeti, bozor mexanizmlari va natijadorlikka asoslangan yondashuvlarni uyg'unlashtiruvchi integratsiyalashgan moliyalashtirish modeli oliy ta'lim tizimining moliyaviy barqarorligi va uzoq muddatli rivojlanishini ta'minlashga qaratilgan istiqbolli konsepsiya sifatida e'tirof etilmoqda.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Mazkur tadqiqot oliy ta'lim muassasalarini moliyalashtirish mexanizmlarini tahlil qilish va ularni takomillashtirish yo'nalishlarini asoslashga qaratilgan bo'lib, unda kompleks metodologik yondashuv qo'llanildi. Tadqiqotning nazariy-metodologik asosi sifatida inson kapitali nazariyasi, davlat moliyasi nazariyasi, agentlik nazariyasi hamda institutsional iqtisodiyot konsepsiyalari tanlandi. Ushbu yondashuvlar oliy ta'limni moliyalashtirishni iqtisodiy siyosatning faol instrumenti sifatida tahlil qilish imkonini beradi.

Tadqiqot jarayonida umumilmiy va maxsus iqtisodiy tadqiqot usullari qo'llanildi. Jumladan, tizimli va mantiqiy tahlil usuli oliy ta'limni moliyalashtirish modellarining nazariy asoslarini aniqlashda hamda ularning o'zaro bog'liqligini ochib berishda foydalanildi. Tarixiy-evolyutsion yondashuv yordamida moliyalashtirish modellari rivojlanish bosqichlari va ularning institutsional xususiyatlari tahlil qilindi.

Empirik tahlil doirasida oliy ta'lim muassasalarini moliyalashtirish manbalari tarkibining dinamikasi statistik ma'lumotlar asosida o'rganildi. Davlat budjeti mablag'lari, to'lov-kontrakt tushumlari, grantlar hamda xususiy sektor mablag'larining ulushi va o'zaro nisbatlari qiyosiy tahlil qilindi. Ushbu bosqichda deskriptiv statistika va strukturaviy tahlil usullaridan foydalanildi.

Shuningdek, natijaga asoslangan moliyalashtirish samaradorligini baholashda indikatorlar yondashuvi qo'llanildi. Ta'lim sifati, ilmiy samaradorlik, moliyaviy barqarorlik va daromad manbalarining diversifikatsiya darajasi asosiy baholash mezonlari sifatida tanlandi. Tadqiqot natijalarini umumlashtirish jarayonida induksiya va deduksiya usullaridan foydalanildi.

Mazkur metodologiya oliy ta'lim muassasalarini moliyalashtirish tizimidagi mavjud tendensiyalarni aniqlash, integratsiyalashgan moliyalashtirish mexanizmining ustun jihatlari asoslash hamda milliy sharoitda uni takomillashtirish bo'yicha ilmiy-amaliy xulosalar ishlab chiqish imkonini beradi.

⁷ <https://www.worldbank.org/>

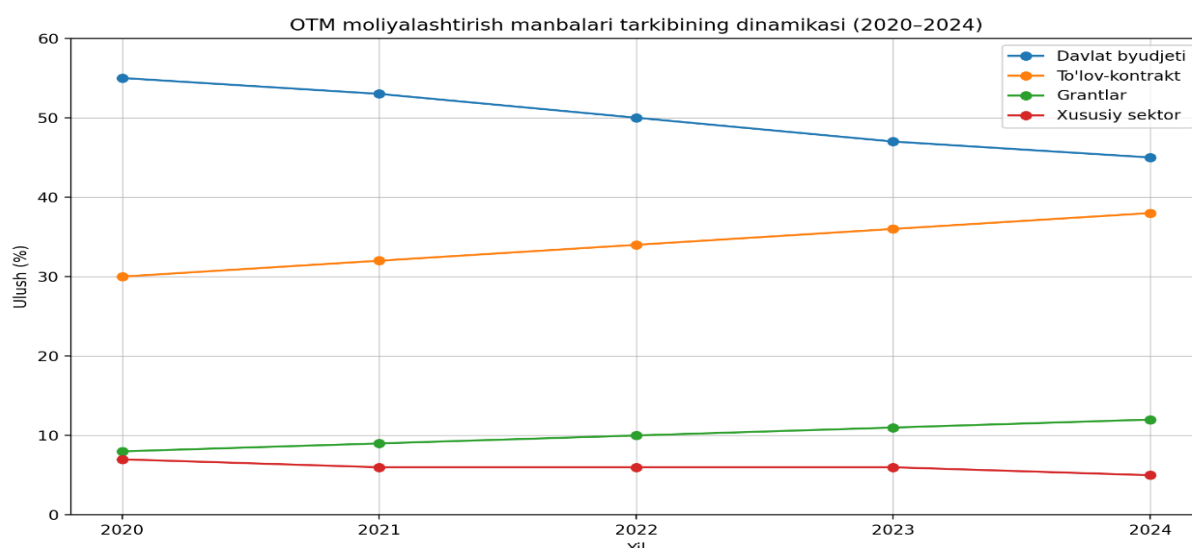
TAHLIL VA NATIJALAR

Integratsiyalashgan nazariy model agentlik nazariyasi hamda institutsional iqtisodiyot konsepsiyalariga tayangan holda ishlab chiqildi. Ushbu modelda davlat buyurtmachi, oliy ta'lim muassasalari esa ijrochi sifatida talqin qilinib, moliyalashtirish mexanizmi erishilgan natijalar bilan bevosita bog'lanadi. Natijada, moliyaviy resurslardan foydalanishda hisobdorlik darajasi oshadi, moliyaviy intizom mustahkamlanadi hamda oliy ta'lim muassasalarining strategik rivojlanishiga yo'naltirilgan boshqaruv qarorlarini qabul qilish uchun institutsional shart-sharoitlar yaratiladi.

Mazkur yondashuv inson kapitali nazariyasi, natijaga asoslangan moliyalashtirish hamda integratsiyalashgan moliyalashtirish modellari bilan uyg'unlashgan holda oliy ta'lim muassasalarini moliyalashtirishda manbalarni diversifikatsiyalash, moliyaviy barqarorlikni ta'minlash va samaradorlikni oshirish o'rtasidagi uzviy bog'liqlikni asoslab beradi. Nazariy xulosalar oliy ta'lim tizimida moliyaviy resurslar tuzilmasini optimallashtirish orqali natijadorlikni oshirish imkoniyatlari mavjudligini ko'rsatadi.

O'tkazilgan empirik tahlil natijalari mazkur nazariy qarashlarni tasdiqlagan holda, oliy ta'lim muassasalarini moliyalashtirish tarkibida davlat budjeti ulushining bosqichma-bosqich qisqarib borishi bilan bir qatorda to'lov-kontrakt tushumlari va grant mablag'larining ahamiyati ortib borayotganini ko'rsatdi. Shu bilan birga, xususiy sektor ishtirokining nisbatan past darajada saqlanib qolayotgani amaldagi moliyalashtirish tizimining integratsiyalashgan mexanizmga o'tish jarayoni izchil rivojlanayotganini, biroq ushbu yo'nalishda qo'shimcha institutsional va tashkiliy choralarni amalga oshirish zarur ekanligini anglatadi.

Umuman olganda, olingan natijalar oliy ta'lim muassasalarini moliyalashtirishda integratsiyalashgan yondashuvni bosqichma-bosqich joriy etish, moliyalashtirish manbalarini kengaytirish hamda xususiy sektor bilan hamkorlikni chuqurlashtirish orqali tizimning barqarorligi va samaradorligini yanada oshirish imkoniyatlari mavjudligini ko'rsatadi (1-rasm).

1-rasm. OTM moliyalashtirish manbalari tarkibining dinamikasi (2020–2024)⁸

2020–2024-yillar davomida oliy ta'lim muassasalarini moliyalashtirish tizimida sezilarli strukturaviy o'zgarishlar kuzatildi. Mazkur davrda moliyalashtirish manbalari tarkibida davlat budjetining nisbiy ulushi bosqichma-bosqich qisqarib, bozor va natijaga asoslangan moliyalashtirish manbalarining ahamiyati izchil ortib bordi. Ushbu jarayon oliy ta'lim tizimini markazlashgan moliyalashtirishdan ko'p manbali va moslashuvchan moliyalashtirish modeliga o'tkazishga qaratilgan institutsional islohotlar bilan izohlanadi.

Davlat budjeti ulushining pasayishi oliy ta'lim muassasalariga moliyaviy mustaqillik berish jarayonining jadallashganini ko'rsatadi. Bu holat resurslardan foydalanishda hisobdorlikni kuchaytirish, moliyaviy intizomni mustahkamlash hamda natijadorlikka asoslangan boshqaruv qarorlarini shakllantirish uchun qulay shart-sharoitlar yaratmoqda. Shu bilan birga, davlat budjeti ulushining qisqarishi oliy ta'lim muassasalaridan moliyaviy risklarni samarali boshqarish va muqobil daromad manbalarini faol jalb etishni talab etadi.

To'lov-kontrakt tushumlarining barqaror o'sishi oliy ta'lim xizmatlariga bo'lgan talabning kuchayayotganidan dalolat beradi. Aholi va xo'jalik yurituvchi subyektlarning ta'limni shaxsiy investitsiya sifatida qabul qilishi inson kapitaliga yo'naltirilayotgan mablag'lar hajmining ortishiga xizmat qilmoqda. Bunda kontrakt tushumlarining

8 Ma'lumotlar asosida muallif tomonidan tuzilgan.

yuqori ulushi ijtimoiy tenglik va ta'limga kirish imkoniyatlarini kengaytirish masalalarini davlat tomonidan muvozanatlash zaruratini yuzaga keltiradi.

Grant mablag'larining izchil ortib borishi oliy ta'lim muassasalarida ilmiy-tadqiqot va innovatsion faoliyatning moliyalashtirish tizimidagi rolini kuchaytirmoqda. Ushbu holat ilm-fan va ta'lim integratsiyasining chuqurlashuvi, xalqaro ilmiy hamkorlikning kengayishi hamda natijadorlikka asoslangan rag'batlantirish mexanizmlarining shakllanib borayotganini anglatadi. Grantlar ulushining oshishi oliy ta'lim muassasalari faoliyatida ilmiy samaradorlik ko'rsatkichlarining moliyaviy qarorlar bilan uzviy bog'lanayotganini tasdiqlaydi.

Xususi sektor mablag'larining nisbatan past ulushda saqlanib qolishi oliy ta'lim tizimida davlat-xususi sheriklik mexanizmlarini yanada rivojlantirish uchun salohiyat mavjudligini ko'rsatadi. Bu holat oliy ta'lim muassasalarini moliyalashtirishni takomillashtirishda xususi kapitalni jalb etishga qaratilgan huquqiy, institutsional va moliyaviy mexanizmlarni kuchaytirish zaruratini asoslaydi.

Umuman olganda, moliyalashtirish manbalari tarkibidagi o'zgarishlar oliy ta'lim tizimida miqdoriy yondashuvdan sifat jihatdan natijadorlikka yo'naltirilgan moliyalashtirish modeliga o'tish jarayonini aks ettiradi. Davlat budjeti, to'lov-kontrakt tushumlari, grantlar va xususi sektor mablag'lari o'rtasidagi nisbatlarning o'zgarishi integratsiyalashgan moliyalashtirish mexanizmini joriy etish zaruratini yanada kuchaytiradi. Mazkur empirik xulosalar tadqiqotning keyingi bosqichida taklif etiladigan takomillashtirilgan moliyalashtirish mexanizmi uchun mustahkam ilmiy-amaliy asos bo'lib xizmat qiladi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

So'nggi yillarda oliy ta'lim muassasalarini moliyalashtirish tizimi tarkibiy jihatdan sezilarli darajada yangilanish jarayonini boshdan kechirmoqda. Moliyalashtirish manbalarining diversifikatsiyalanishi, davlat budjetiga qaramlikning bosqichma-bosqich kamayib borishi hamda bozor va natijaga asoslangan mexanizmlarning rolini kuchayishi oliy ta'lim tizimida sifat jihatdan yangi moliyaviy model shakllanayotganini ko'rsatadi. Ushbu jarayon oliy ta'lim muassasalarining moliyaviy mustaqilligini mustahkamlash bilan bir qatorda, moliyaviy resurslardan foydalanishda samaradorlik va hisobdorlik talablarini yanada oshirmoqda.

Amaldagi moliyalashtirish amaliyoti moliyaviy resurslar hajmining ortishi har doim ham ta'lim sifati va ilmiy natijalarning mutanosib oshishiga olib kelmasligini ko'rsatadi. Davlat budjeti mablag'larining nisbiy ulushi qisqarib borayotgan sharoitda to'lov-kontrakt tushumlari hamda grant mablag'larining ahamiyati izchil ravishda ortib bormoqda. Shu bilan birga, oliy ta'lim tizimida xususi sektor ishtirokining rivojlanishi uchun qo'shimcha imkoniyatlar mavjudligi aniqlanmoqda. Mazkur holat oliy ta'limni moliyalashtirishda ko'p manbali, biroq muvozanatlashgan mexanizmni shakllantirish zaruratini asoslaydi.

Moliyalashtirish tizimida natijadorlik indikatorlarining cheklangan darajada qo'llanilishi resurslarni taqsimlashda samaradorlik omilini yanada kengroq integratsiya qilish imkoniyatlari mavjudligini ko'rsatadi. Ta'lim natijalari, ilmiy samaradorlik hamda mehnat bozori ko'rsatkichlari bilan moliyaviy qarorlar o'rtasidagi bog'liqlikni kuchaytirish oliy ta'lim muassasalarining strategik rivojlanishini ta'minlashda muhim ahamiyat kasb etadi. Shu nuqtayi nazardan, moliyalashtirish mexanizmlarini natijaga yo'naltirish oliy ta'lim tizimining barqaror faoliyat yuritishini ta'minlovchi ustuvor yo'nalishlardan biri sifatida e'tirof etiladi.

Grantlar va ilmiy loyihalar orqali moliyalashtirish hajmining kengayishi ilm-fan va ta'lim integratsiyasini chuqurlashtirishga xizmat qilmoqda. Ushbu jarayon oliy ta'lim muassasalarida ilmiy-tadqiqot faoliyatini faollashtirish va innovatsion salohiyatni oshirish uchun qulay shart-sharoitlar yaratadi. Shu bilan birga, davlat-xususi sheriklik mexanizmlarini rivojlantirish bo'yicha mavjud salohiyatdan samarali foydalanish oliy ta'lim muassasalarining moliyaviy imkoniyatlarini yanada kengaytirish imkonini beradi. Xususi kapitalni jalb etishga qaratilgan institutsional va moliyaviy rag'batlarni kuchaytirish moliyalashtirish tizimini takomillashtirishning muhim yo'nalishlaridan biri hisoblanadi.

Umuman olganda, oliy ta'lim muassasalarini moliyalashtirishni takomillashtirish samaradorlik, moliyaviy barqarorlik va natijadorlik tamoyillariga asoslangan integratsiyalashgan mexanizmni bosqichma-bosqich joriy etishni taqozo etadi. Davlat budjeti, bozor mexanizmlari hamda grant asosidagi moliyalashtirishning o'zaro uyg'unlashuvi oliy ta'lim tizimining raqobatbardoshligini oshirish, uning uzoq muddatli barqaror rivojlanishini ta'minlash va inson kapitalini rivojlantirishga xizmat qiluvchi muhim omil sifatida namoyon bo'ladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. Becker, G. S. (1964). Human capital: A theoretical and empirical analysis, with special reference to education. Chicago: University of Chicago Press.
2. Schultz, T. W. (1961). Investment in human capital. The American Economic Review, 51(1), 1–17.
3. Samuelson, P. A. (1954). The pure theory of public expenditure. Review of Economics and Statistics, 36(4), 387–389.
4. Arrow, K. J. (1962). The economic implications of learning by doing. The Review of Economic Studies, 29(3), 155–173.
5. Hood, C. (1991). A public management for all seasons? Public Administration, 69(1), 3–19.

6. Teixeira, P. N., Rosa, M. J., & Cardoso, M. F. (2004). Funding systems and their effects on higher education systems. *Higher Education*, 48(3), 401–417.
7. Lex.uz — O'zbekiston Respublikasi qonunchilik hujjatlari milliy bazasi. <https://lex.uz>
8. Edu.uz — O'zbekiston Respublikasi oliy ta'lim tizimi rasmiy portali. <https://edu.uz>
9. Stat.uz — O'zbekiston Respublikasi Statistika agentligi rasmiy sayti. <https://stat.uz>
10. World Bank — World Bank Group rasmiy veb-resursi. <https://www.worldbank.org>

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Zokir ALIBEKOV

Sahifalovchi va dizayner: Oloviddin Sobir o'g'li

2026. № 1

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga maqola, reklama, hikoya va boshqa ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin.

Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.

El.Pochta: sq143235@gmail.com

Bot: @iqtisodiyot_77

Tel.: 93 718 40 07

Jurnalga istalgan payt quyidagi rekvizitlar orqali obuna bo'lishingiz mumkin. Obuna bo'lgach, @iqtisodiyot_77 telegram sahifamizga to'lov haqidagi ma'lumotni skrinshot yoki foto shaklida jo'natishingizni so'raymiz. Shu asosda har oygi jurnal yangi sonini manzilingizga jo'natamiz.

"Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali 03.11.2022-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №566955 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: №046523. PNFL: 30407832680027

Manzilimiz: Toshkent shahar, Mirzo Ulug'bek tumani
Kumushkon ko'chasi, 26-uy.

Jurnal sayti: <https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz>